Stand van zaken duurzaamheidsagenda, 2024

Agenda ‘Duurzaam Wonen’

Categorie 1: Wat we nu al doen en blijven doen:

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit
1	Duurzaamheid in prestatieafspraken woningcorporaties	Afspraken over energiebesparing, warmtetransitie en zonnepanelenproject.	Duurzame bestaande woningvoorraad	WoCom	Het thema duurzaamheid is inmiddels goed geborgd in de prestatieafspraken met woCom. Enkele keren per jaar wordt de voortgang van de prestatieafspraken met woCom besproken. Jaarlijks vindt een herijking van de prestatieafspraken plaats.	Doorlopend
2	Samenwerking met SPDL en DWL	Een samenwerking waarin we elkaar helpen om duurzaamheid onder de aandacht te brengen bij inwoners. Daarnaast wordt inwoners praktische hulp aangeboden omtrent duurzame maatregelen in en om het huis.	Duurzame bestaande woningvoorraad, Gedragsverandering	Stichting Platform Duurzaam Laarbeek (SPDL) en Duurzaam Wonen Laarbeek (DWL)	De samenwerking met DWL wordt verder geprofessionaliseerd door middel van een Samenwerkingsovereenkomst (SOK). DWL geeft mede invulling aan het energieloket van gemeente Laarbeek. DWL brengt huisbezoeken en organiseert inloopsspreekuren.Daarnaast neemt DWL deel aan evenementen en werken zij aan een nieuwe website. Tevens wordt i.s.m. de gemeente een nieuwe huisstijl ontwikkeld. De wijze van samenwerking met SPDL moet (opnieuw) vormgegeven worden.	Doorlopend
3	Buurkracht	Organisatie die buren samenbrengt en ondersteunt in het opzetten van duurzame initiatieven, zoals gezamenlijk inkopen van zonnepanelen of isolatie.	Duurzame bestaande woningvoorraad, Gedragsverandering	Buurkracht, wijkraden, SPDL	De provincie en Buurkracht hebben begin 2023 het programma Sociale Innovatie Energietransitie 2 opgestart. Laarbeek doet mee aan dit programma. Eerst alleen met de kern Mariahout. Inmiddels met heel Laarbeek. Het komende jaar werken we toe naar een uitvoeringsplan voor Laarbeek.	Afgerond, opgenomen in programma SIE2
4	Operatie Steenbreek	In samenwerking met stichting Steenbreek en bewoners stimuleert de gemeente kleine lokale maatregelen om tuinen te vergroenen. Kortom: steen eruit, plan erin.	Natuurinclusieve gebouwde omgeving	Stichting Steenbreek, Groenondernemers, Inwoners	Sinds voorjaar 2024 hebben we een eigen groencoach in dienst die onze inwoners en ondernemers kan faciliteren en adviseren.	Doorlopend
5	Aanscherpen duurzaamheid in gunningscriteria	Onderzoeken in hoeverre we duurzaamheid als criterium kunnen opnemen in gebiedsontwikkeling en in hoeverre we duurzaamheid kunnen formaliseren in de werkwijze van de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling.	Duurzame nieuwbouw	Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling	Bij ruimtelijke plannen praten de medewerkers van team duurzaamheid in projectgroepen en via de omgevingstafel 'aan de voorkant' mee. Hierdoor worden aspecten m.b.t. duurzaamheid, groen, klimaatadapatie en biodiversiteit steeds beter in plannen geborgd.	Doorlopend

6	Subsidie afkoppelen regenwater	Verminder afvoer van regenwater naar riolering.	Natuurinclusieve gebouwde omgeving	Samenwerkende Peelgemeenten	In 2023 en in 2024 is er weinig gebruik gemaakt van deze subsitieregeling. In 2024 is dit budget ingezet voor de regentonactie. Er zijn al enkele tientallen regentonnen geïnstalleerd en wegens succes loopt deze actie minimaal door t/m april 2025. Dit is om de zelfredsaamheid te stimuleren. Omdat afkoppelen niet persé in alle situaties gunstig is, gaan we afkoppelkaarten maken zodat we per straat advies kunnen geven over of het wel of niet verstandig is om af te koppelen voordat er een hemelwaterriool komt.	Doorlopend
7	Organiseren duurzaamheidscafé	We organiseren 2x per jaar informatiebijeenkomsten over bepaalde onderwerpen waarin de gemeente inwoners informeert en met ze in gesprek gaat.	Gedragsverandering	O.a. SPDL, DWL, IVN, gastsprekers en experts. Per thema anders.	In november 2024 is een geslaagd energiebespaarcafé gehouden in Mariahout. In 2025 wordt dat ook in de andere kernen georganiseerd.	Doorlopend
8	Deelname 'duurzame huizen route'	Een aantal activiteiten per jaar waarin inwoners leren van hun buren. Goede voorbeelden krijgen een podium. Het platform voor de Nationale Duurzame Huizen Route heeft de organisatie in handen.	Duurzame bestaande woningvoorraad,	Nationale Duurzame Huizen Route, SPDL, DWL	Er zijn een aantal woningen uit Laarbeek aangemeld bij de Duurzame Huizenroute. Er heeft in 2024 helaas maar één huiseigenaar meegedaan aan de open dagen in november. Ondanks oproepen om deel te nemen en aanschrijven van aangemelde woningen zijn er helaas niet meer inwoners die hun huis open hebben gesteld. In 2025 maken we de afweging of het nog zinvol is om dit te continuëren.	Doorlopend
9	Verbeteren informatievoorziening subsidies en leningen	Verbeteren van informatie over duurzame maatregelen, subsidies en leningen van de overheid (nationaal, regionaal en lokaal) op de website van de gemeente. Overzichtelijke lijst met partners en doorklik-links.	Duurzame bestaande woningvoorraad, Gedragsverandering	Subsidie-verstrekkers	In 2024 is alle informatie over duurzaamheid (waaronder informatie over susbidies en leningen) op de gemeentelijke website geactualiseerd en herschreven. Daarnaast is er een financieel informatiepakket met waardevoucher ontwikkeld en een handboekje gemaakt voor een toekomstbestendige woning en tuin. Goede informatievoorziening vraagt om voortdurende actualisatie.	Doorlopend
10	Opstellen plan van aanpak 'duurzaamheid en minima'	Onderzoeken hoe we duurzaamheid kunnen vervlechten in het minimabeleid en de uitvoering daarvan. Gedacht kan worden aan energiezuinige apparaten en gedragsverandering.	Gedragsverandering	Woningcorporaties, maatschappelijke organisaties	In juni 2023 zijn we gestart met de uitvoering van het Plan van Aanpak Energiearmoede in de vorm van een witgoed- en infraroodpanelenactie. Er hebben inmiddels zo'n 400 inwoners aan deze actie meegedaan en deze loopt nog tot eind 2025. Eind 2024 is tevens het Energie Klusteam van start gegaan. Het Energie Klusteam bestaat uit vrijwilligers uit de buurt die gratis bij inwoners langs gaan die minder te besteden hebben om kleine energiebesparende producten aan te brengen in de woning. Denk hierbij aan radiatorfolie, tochtstrips, een waterbesparende douchekop en ledlampen. De coördinatie van dit team verloopt via de LEV-groep.	Lopend project
11	Toevoegen mogelijkheid zonnepanelen aan duurzaamheidslening.	Mogelijk maken om duurzaamheidslening ook voor zonnepanelen in te zetten zodra project Groene Zone afgelopen is.	Duurzame bestaande woningvoorraad	SVN	Er is uitgezocht of de duurzaamheidslening van de gemeente via het Nationaal Warmtefonds kan lopen. Dit kan niet. Inwoners kunnen wel zelf via het warmtefonds een lening afsluiten voor zonnepanelen tegen een iets hogere rente t.o.v. onze duurzaamheidslening.	Afgerond

12	De Groene Zone Isoleren	Bekeken wordt of er een vervolgproject komt op het zonnepanelenproject. Mogelijk wordt dat een project voor woningisolatie.	Duurzame bestaande woningvoorraad, energiebesparing	Samenwerkende gemeenten (exacte aantal nog niet bekend)	De Groene Zone Isoleren is een regionale samenwerking en opgezet om inwoners bij te staan bij het isoleren van de woning. Het isoleren van woningen brengt de energierekening omlaag, vergroot het wooncomfort en is ook nodig om woningen uiteindelijk aardgasvrij te kunnen maken. Dit project is een vervolg op de Groene Zone 1.0 (zonnepanelen). Op 10 oktober 2024 is de Groene Zone Isoleren van start gegaan.	Lopend project
13	Opstellen informatiefolder voor bouwers en kopers	Folder die informatie over duurzaamheidsmaatregelen op een positieve manier toegankelijk en overzichtelijk maakt.	Duurzame bestaande woningvoorraad, Duurzame nieuwbouw	Energieloket, DWL, SPDL	Voor bestaande woningen hebben we het handboekje voor een toekomstbestendige woning en tuin gemaakt. Bekeken wordt wat we hier voor nieuwbouw aan toe kunnen voegen aanvullend aan zaken die al geregeld zijn in het bouwbesluit en aansluitend op het convenant bio-based bouwen. Mogelijk wordt een apart boekje gemaakt voor nieuwbouw.	Doorlopend
14	Informeren over natuurinclusieve bebouwde omgeving	Flyer opstellen om vervolgens breed uit te zetten in de gemeente. Zo worden inwoners gestimuleerd om tuinen te vergroenen en/of maatregelen te nemen om de biodiversiteit op en rondom het huis te bevorderen.	Natuurinclusieve gebouwde omgeving	IVN	Voor bestaande woningen is dit opgenomen in het handboekje, zie punt 15. Voor nieuwbouw kunnen we dit meenemen in een nog te maken boekje over toekomstbestendige nieuwbouw (o.i.d). Ook aansluitend bij punt 15. Naast de informatiematerialen heeft de in 2024 aangestelde groencoach een belangrijke rol in het laagdrempelig informeren van inwoners over een groenere, natuurinclusievere bebouwde omgeving.	Doorlopend

Categorie 2: Nieuwe activiteiten die we in 2025 opstarten:

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit

Categorie 3: Wat we op de langere termijn willen doen (na 2025):

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit

Agenda ‘Duurzame Leefomgeving’

Categorie 1: Wat we nu al doen en blijven doen:

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit
15	Plek maken voor waterberging in de openbare ruimte	We hanteren het uitgangspunt dat we hemelwater zoveel mogelijk in de openbare ruimte kunnen bergen. Dat betekent dat het openbaar groen in de toekomst ook meer een functie krijgt om (tijdelijk) hemelwater te kunnen bergen.	Duurzaam watersysteem	Inwoners, werkvoorbereiders, aannemers	Doorlopende activiteit. Wordt meegenomen in reguliere werkzaamheden.	Doorlopend
16	Aanleg ecologische verbindingszones	Met ecologische verbindingszones verbinden we (nieuwe en bestaande) natuurgebieden met elkaar. De komende jaren zetten we in op de voorbereiding en realisatie van EVZ’s bij de Goorloop (afronding), de Heieindse Loop, Mariahouts Bos – Het Geregt en de Snelle Loop. Waar zich kansen voordoen is nooit exact te voorspellen, we moeten dus voldoende flexibiliteit hebben om te kunnen anticiperen op ontwikkelingen.	Verhoging biodiversiteit	Diverse grondeigenaren, waterschap, provincie, lokale organisaties zoals IVN, ZLTO, Laarbeeks Landschap.	Doorlopende activiteit. In 2024 is het plan voor Blauwe Poort fase 2 door het waterschap verder uitgewerkt en zijn de benodigde vergunningen aangevraagd. Dit plan voorziet in realisatie van een EVZ en beekherstel langs de Aa en de aanleg van een EVZ langs grote delen van de Boerdonkse Aa en de Snelle Loop. In het kader van het zonnepark Liesvelden is een grondruil/-verkoop tot stand gekomen die hiervoor ruimte biedt. Aanvullend heeft het waterschap de nodige extra gronden kunnen verwerven. In 2025 start de realisatie. De voorbereidingen voor een EVZ langs de Heieindse Loop en een natuurvriendelijke oever langs de Donkersvoortse Loop zijn opgestart door het waterschap. In 2024 is in de kop van Aarle gestart met de realisatie van het grote natuurproject 'Het Gulden Land'. Dit zal in 2025 afgerond worden en in beheer overgedragen worden aan de gemeente Laarbeek.	Doorlopend, projectmatig op te pakken
17	Ecologisch bermbeheer	Vele kilometers bermen en sloten worden in Laarbeek ecologisch beheerd. We voeren maaisel af waardoor bermen verschraald worden en er meer ruimte komt voor bloemen. Waar voldoende ruimte is, kan struweel tot ontwikkeling komen of zelfs aangeplant worden. Deze aanpak is succesvol en blijven we continueren, waarbij we aandacht blijven houden voor de bergings- en afvoercapaciteit van sloten.	Verhoging biodiversiteit	Aannemers en lokale organisaties zoals IVN, ZLTO en Laarbeeks Landschap.	Conform de onderliggende beheerplannen zijn de hiervoor aangewezen bermen ecologisch beheerd. Het slootonderhoud levert hier en daar nog wel eens discussie op m.b.t. ontvangstplicht van maaisel.	Doorlopend
18	Stimuleren van de aanleg van bloemrijke akkerranden	Bloemrijke akkerranden zijn positief voor de biodiversiteit en zorgen voor meer insecten en vogels. Bovendien geven ze een fraai beeld. We blijven de aanleg van deze randen jaarlijks stimuleren door middel van subsidie.	Verhoging biodiversiteit	Agrarische ondernemers, Laarbeeks Landschap	Jaarlijks worden er bloemrijke akkerranden aangelegd door agrariërs. In totaal gaat het om ongeveer 1,8 hectare via Laarbeeks Landschap op particuliere grond en ongeveer 2,8 hectare op gemeentelijke (pacht)grond.	Doorlopend

19	Verminderen aantal m2 verharding	In de dorpskernen is een groot deel van de openbare ruimte verhard. Dat is lang niet altijd omdat het noodzakelijk is. Bij wegreconstructies hanteren we het uitgangspunt dat alleen verharding wordt aangelegd waar die noodzakelijk is. Reststroken of overhoeken worden niet dicht bestraat, maar blijven groen. We werken actief mee aan bewonersinitiatieven om verharding in de openbare ruimte te verminderen.	Meer groen en minder verharding in dorpen	Inwoners, werkvoorbereiders, aannemers	Doorlopende activiteit. Wordt meegenomen in reguliere werkzaamheden. We zetten er op in dat de ambities m.b.t. duurzaamheid en de werkzaamheden vanuit team Beheer Openbare Ruimte goed op elkaar afgestemd worden. De praktijk is vaak nog weerbarstig waardoor nog niet alle kansen worden benut. Het is een doorlopend leerproces.	Doorlopend
20	Vergroten infiltratiemogelijkheden van verharde oppervlakten	Meer gebruik maken van waterdoorlatende bestratingsmaterialen (bijvoorbeeld grasstenen) of bestratingspatronen.	Meer groen en minder verharding in dorpen	Inwoners, werkvoorbereiders, aannemers	Doorlopende activiteit. Wordt meegenomen in reguliere werkzaamheden. Inmiddels wordt het grootste deel van nieuw aan te leggen parkeervakken uitgevoerd in waterdoorlatende grasbetonstenen.	Doorlopend
21	Deelname aan Operatie Steenbreek	Laarbeek wordt vaak genoemd als voorbeeldgemeente op het gebied van groen, participatie en duurzaamheid. We delen onze successen graag en leren ook graag van andere Steenbreek-gemeenten. Daarom nemen we actief deel aan Steenbreekactiviteiten.	Samenwerken voor een duurzame leefomgeving	Steenbreek gemeenten	De samenwerkingsovereenkomst met Stichting Steenbreek is in maart 2023 voor onbepaalde tijd verlengd.	Doorlopend
22	Boomfeestdag	We nemen jaarlijks actief deel aan de boomfeestdag en werken daarmee aan bewustwording bij kinderen. De opzet van de boomfeestdag is gericht op educatie met als afsluiting het aanplanten van een boom op een bijzondere locatie.	Samenwerken voor een duurzame leefomgeving	Scholen en IVN Laarbeek	In oktober en november 2024 heeft IVN Laarbeek bij diverse groepen 5-6 van de Laarbeekse basisscholen weer workshops verzorgd. Bij BS de Sprankel zijn enkele bomen door de kinderen geplant. Daarnaast worden in maart 2025 enkele bomen geplant in het kader van Nationale Boomfeestdag.	Doorlopend
23	Zaaiacties	We organiseren jaarlijks collectieve zaaiacties waarbij de gemeente bloemzaad beschikbaar stelt en inwoners stukjes kunnen inzaaien.	Samenwerken voor een duurzame leefomgeving	Laarbeeks Landschap	Via de bloemzaadactie van Laarbeeks Landschap is ongeveer 7,5 hectare ingezaaid met graan- en bloemenmengsels. Ongeveer 80 inwoners van Laarbeek hebben meegedaan, variërend van enkele m2 tot 5.000 m2 ingezaaid oppervlak.	Doorlopend
24	Vervanging en aanplant van bomen	Om een duurzaam en gevarieerd bomenbestand in Laarbeek te behouden gaan we structureel investeren in vervanging van bomen en waar mogelijk aanplant van nieuwe bomen. We maken een vervangingsplan en starten in het najaar met de uitvoering.	Verhoging biodiversiteit	IVN, Laarbeeks Landschap, inwoners, buurtverenigingen, dorpsraden.	In de wijk Opstal in Aarle-Rixtel is de planvorming en het participatietraject voor het bomenplan succesvol verlopen. Hetzelfde geldt voor de Adriaan Boutlaan in Lieshout. Beide locaties zijn in 2024 gerealiseerd en afgerond. In 2023 is gestart met de voorbereiding van een bomenplan voor wijk De Regt in Beek en Donk. Dit zal in de loop van 2025 verder uitgewerkt worden. Er zal ook gestart worden met een bomenplan in de Eikenlaan in de wijk Voorbeemd in Beek en Donk.	Doorlopend, projectmatig op te pakken

25	Stimuleren van de aanleg en het onderhoud van landschapselementen en erfbeplantingen	We sluiten in het voorjaar een nieuwe samenwerkingsovereenkomst met de provincie voor Stika (stimuleringskader groen blauwe diensten) of maken een eigen regeling voor ondersteuning van particuliere initiatieven ter verbetering van natuur en landschap. Daarnaast blijven we initiatieven voor de aanleg van erfbeplantingen stimuleren en wijzen we op subsidiemogelijkheden daarvoor.	Verhoging biodiversiteit	Provincie, inwoners en (agrarische) bedrijven	Er is in 2020 een samenwerkingsovereenkomst met provincie en Brabants Landschap gesloten voor de stimuleringsregeling landschap (stila). Jaarlijks worden enkele stilaprojecten in Laarbeek uitgevoerd, maar het budget biedt ruimte voor meer. In 2023 is een nieuwe ronde van het project ErvenPlus gestart, helaas valt de belangstelling tot nu toe tegen. M.b.t. de stilaregeling en ErvenPlus wordt de communicatie en voorlichting geïntensiveerd.	Doorlopend
26	Ondersteunen duurzame wijzen van landbouw (bijvoorbeeld aanleg voedselbos (agroforestry))	Wanneer initiatiefnemers zich bij de gemeente melden, dan geven we actief ondersteuning in de omschakeling naar duurzame vormen van landbouw. Dat kan via bijdragen in uren, financiën of faciliteren met grond of planvorming. Het betreft altijd maatwerk.	Verduurzamen grondgebruik buitengebied	Agrarische ondernemers	Als er initiatieven binnenkomen bieden wij actief ondersteuning. De praktijk is dat dit nog slechts incidenteel gebeurd.	Doorlopend
27	Aanleg nieuw bos	Om de biodiversiteit te vergroten en meer CO2 vast te leggen willen we minimaal 5 hectare nieuw bos aangelegd hebben in 2025. Dit kan zowel in de vorm van grotere oppervlakten bos als in de vorm van kleinere “tiny forests”.	Verhoging biodiversiteit	Grondeigenaren	Er is enkele jaren geleden een nieuw bosje van 0,6 ha bij de Laarweg aangeplant. Begin 2023 is er 1,5 hectare nieuw bos aangeplant in de Boerdonkse Kampen waarmee een verbinding tussen de bestaande bosgebieden gevormd wordt. Er is de nodige uitval geweest door droogte en vraatschade. In 2025 worden beide locaties afgerasterd tegen vraatschade en ingeboet om de bosontwikkeling op een voortvarende manier door te laten gaan. In 'Het Gulden Land' wordt ook ongeveer 3,5 hectare nieuw bos aangeplant. Daarmee wordt de gestelde doelstelling van 5 hectare nieuw bos in 2025 gerealiseerd.	Lopend project
28	Verbetering leefomstandigheden voor bijen en insecten in openbaar groen	We zetten in op verhoging van kennis m.b.t. bijvriendelijk beheer en passen vervolgens ons beheer aan om de leefomstandigheden van bijen en insecten te verbeteren. We maken gebruik van de campagne ‘Nederland Zoemt’.	Meer groen en minder verharding in dorpen	IVN, werkvoorbereiders, aannemers, Nederlandse Bijen-houdersvereniging	De gemeenteraad heeft extra middelen vrijgemaakt om de komende 15 jaar 75% van het groenareaal biodiverser in te richten. Hiervoor is op een aantal locaties het maaibeheer al aangepast. Inmiddels hebben ook de eerste omvormingen in het openbaar groen plaatsgevonden. Vanaf 2025 zullen deze verder projectmatig worden opgepakt.	Doorlopend, projectmatig op te pakken
29	Ontwikkelen groen-norm	In de afwegingen bij het verdelen van de schaarse ruimte in de dorpen vormen ruimte voor groen (en water) nog te vaak sluitposten. Veel andere functies zijn ‘genormeerd’, denk aan parkeernormen, normen voor breedte van wegen/voetpaden, bestemmingsplanregels, enz. Het zou in de discussie helpen, wanneer we in Laarbeek ook een groennorm zouden kunnen hanteren. We gaan onderzoek doen of dit mogelijk is en hoe dat dan vormgegeven zou kunnen worden.	Meer groen en minder verharding in dorpen	Ontwikkelaars, inwoners, IVN	De Omgevingsvisie Kernen verkeert in de afrondende fase. In deze omgevingsvisie wordt voorgesteld als uitgangspunt te hanteren dat in nieuwe uitbreidingsgebieden de norm van 75 m2 groen/water per woning geldt. Daarnaast hanteren we de 3+30+300 regel waar het gaat om bomen. Bij transitielocaties is maatwerk het uitgangspunt. Harde normeringen helpen daarbij niet. Op deze locaties is het uitgangspunt om te komen tot een verbetering van de bestaande situatie.	Afgerond

30	Groenstrijd 3.0	Na de succesvolle Groenstrijd 2.0 werken we een nieuwe actie uit waarin de realisatie van duurzaamheidsdoelen en combinatie met inwonersparticipatie centraal staat.	Samenwerken voor een duurzame leefomgeving	Inwoners, groenondernemers, belangenorganisaties als IVN, dorpsraden.	Onze nieuwe groencoach heeft de contacten met de groenstrijd-teams aangehaald en faciliteert waar nodig. Daarnaast is hij voor alle inwoners en bedrijven beschikbaar om initatieven die aansluiten op onze vergroeningsambities te faciliteren met kennis, ondersteuning en subsidies. Dit begint steeds meer vruchten af te werpen. We zetten niet in op een nieuwe Groenstrijd 3.0, maar we haken aan bij andere projecten om die te verbreden met groen/klimaatadaptatie en daarmee integraler te maken. Een voorbeeld hiervan is het project 'Toekomstbestendige woningen'.	Doorlopend, projectmatig op te pakken
31	Participeren in regionale samenwerking klimaatadaptatie	Er komt een regionale samenwerking op het gebied van klimaatadaptatie. Hierin gaat Laarbeek ook participeren. Samenwerking is belangrijk en nodig om voor subsidies in aanmerking te komen.	Duurzaam watersysteem	Peelgemeenten, Waterschap	Onze beleidsadviseur klimaatadaptatie en biodiversiteit participeert in de regionale samenwerking.	Doorlopend
32	Uitvoering motie over vlechtheggen	De gemeenteraad heeft een motie aangenomen waarin opgeroepen is om te onderzoeken of door samenwerking met andere buitengebiedpartners tot de aanleg van vlechtheggen kan worden gekomen.	Verhoging biodiversiteit	ZLTO, Laarbeeks Landschap, agrarische ondernemers, inwoners buitengebied	Er is vanuit de Stila-regeling een mogelijkheid opgezet om dit collectief te doen. Ook is er door een storyteller een interview afgenomen bij een camping die gebruik heeft gemaakt van de Stila-regeling bij het plaatsen van heggen.	Doorlopend
33	Groene schoolpleinen	Omvormen van verharde schoolpleinen naar groene schoolpleinen. Naast verhoging van de biodiversiteit geeft een groen schoolplein kinderen elke dag de kans op natuurbeleving en biedt het mogelijkheden voor natuureducatie. Een groen schoolplein brengt creativiteit, rust, ontdekking en beleving samen.	Meer groen en minder verharding in dorpen	Scholen, IVN, ouders	Enkele basisscholen (Lieshout en Aarle-Rixtel) hebben zelf het initiatief genomen voor vergroening van hun schoolplein. Vanuit de gemeente nemen we een faciliterende rol aan. In 2023 is een subsidieregeling om de vergroening van schoolpleinen te ondersteunen vastgesteld. Er is budget beschikbaar voor alle scholen in Laarbeek. Inmiddels hebben 3 basisscholen gebruik gemaakt van deze subsidieregeling en het schoolplein vergroend.	Doorlopend, projectmatig op te pakken
34	Ruimte voor waterberging aan de dorpsranden	Om overtollig hemelwater te kunnen bergen is ruimte aan de randen van de dorpen nodig. Dat betekent benodigde gronden verwerven of afspraken maken met eigenaren. Veelal kunnen combinaties gemaakt worden met natuurdoelen.	Duurzaam watersysteem	Waterschap, grondeigenaren	In de Omgevingsvisie Kernen die momenteel afgerond wordt, worden aan de randen van de dorpen zoeklocaties aangegeven voor waterberging. Waar die daadwerkelijk gerealiseerd worden, is afhankelijk van mogelijkheden en kansen die zich voordoen. Hier is inmiddels doorlopend aandacht voor.	Doorlopend, projectmatig op te pakken
35	Ruimte voor waterberging in het buitengebied	In samenwerking met het waterschap onderzoeken we de kansen en mogelijkheden voor waterberging in het buitengebied. Concreet wordt dit de komende tijd onderzocht in de omgeving van de Heieindse Loop.	Duurzaam watersysteem	Waterschap, grondeigenaren	Dit is een primaire verantwoordelijkheid voor het waterschap, maar we trekken daarbij wel samen op. In het project Blauwe Poort fase 2, wordt het watersysteem door de beekontwikkeling en EVZ-aanleg robuster en wordt water langer vastgehouden. Hier is doorlopend aandacht voor en waar mogelijk pakken we samen met het waterschap kansen en starten we projecten op.	Doorlopend, projectmatig op te pakken

36	Aanleg keverbanken	Keverbanken zijn verhoogde stroken grond midden in een akker die ingezaaid worden met gras/kruiden. Ze bieden onderdak aan een grote hoeveelheid insecten en bevorderen de vogelstand. We gaan op zoek naar locaties/grondeigenaren die medewerking willen geven aan de aanleg van keverbanken.	Verhoging biodiversiteit	Agrarische ondernemers, grondeigenaren	In het natuurontwikkelingsproject 'Het Gulden Land' zijn enkele keverbanken aangelegd. Ook bij eventuele toekomstige projecten zal afgewogen worden of de aanleg van keverbanken in dat geval meerwaarde heeft. Daarmee heeft het onderwerp doorlopend aandacht.	Doorlopend, projectmatig op te pakken
37	Opstellen Soortmanagementplan (SMP)	Bij het isoleren van (oudere) woningen kunnen er coflicten ontstaan met beschermde diersoorten als vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen die in de spouwmuren of onder daken van woningen leven. Via een SMP kunnen collectieve maatregelen worden uitgevoerd om teveel schade aan deze diersoorten te voorkomen. Met een SMP kan ontheffing verkregen worden voor het uitvoeren van isolatiemaatregelen.	Natuurinclusieve bebouwde omgeving, lokale warmtetransitie	Adviesbureau, Provincie, inwoners	Het opstellen van het SMP is aanbesteed. De benodigde inventarisaties zullen in 2025 starten. Om zo snel mogelijk te kunnen starten met de isolatie van woningen zetten we in op een pré-SMP waarbij de provincie al een ontheffing verleend voor een beperkt aantal woningen. Daarvoor worden op voorhand compenserende maatregelen voor de verschillende diersoorten genomen. Deze werkwijze wordt in het hele land toegepast, maar het is nog niet zeker of deze werkwijze juridisch standhoudt.	Nieuw
38	Dassentunnel Lekerstraat	Op de Lekerstraat in Beek en Donk zijn de afgelopen jaren enkele dassen doodgereden. Het gaat om een migratieroute tussen de dassenburcht op landgoed Eyckenlust en het dassenleefgebied ten noorden van de N279. We onderzoeken of een dassentunnel dit probleem op kan lossen.	Verhoging biodiversiteit	Brabants Landschap, Dassenwerkgroep, inwoners	Een dassentunnel is technisch gezien mogelijk, maar het bijbehorende raster blijkt best complex vanwege de ligging van de diverse huiskavels, tuinen en inritten. Een ecoloog gaat nu eerst kijken hoe een das zich waarschijnlijk gaat gedragen zodat we ook met enige zekerheid kunnen bepalen of een dassentunnel ook daadwerkelijk functioneel kan zijn.	Nieuw

Categorie 2: Nieuwe activiteiten die we in 2025 opstarten:

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit
39	Ontwikkelen nieuw beleid m.b.t. de Maatlat klimaatadaptief en groen bouwen	Vanuit de Rijksoverheid is de Maatlat klimaatadaptief en groen bouwen ontwikkeld. Deze zal de komende jaren minder vrijblijvend worden. We ontwikkelen nieuw beleid hoe we deze maatlat in Laarbeek gaan hanteren.	Duurzaam watersysteem	Peelgemeenten, Waterschap	De Maatlat groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving is inmiddels gepubliceerd. Deze wordt in 2025 vertaald in lokaal beleid.	Nieuw
40	Actie vergroten boomspiegels	Boomspiegels in verharding zijn vaak erg klein. Het vergroten van de boomspiegels vermindert het aantal m2 verharding, zorgt voor meer groen en is goed voor waterberging en biodiversiteit. Vanaf 2021 gaan we jaarlijks minimaal 25 boomspiegels vergroten.	Meer groen en minder verharding in dorpen	werkvoorbereiders, Bomenwerkgroep IVN	In 2025 gaat onze Groencoach een inventarisatie doen die in beeld moet brengen welke boomspiegels hier kansrijk voor zijn. Aan de hand daarvan wordt een startnotitie/projectplan opgesteld.	Nieuw
41	Voorbeeldtuinen	Realisatie van één of meer voorbeeldtuinen die kunnen dienen ter inspriatie voor de aanleg van groene tuinen bij nieuwbouw.	Duurzaam watersysteem, verhoging biodiversiteit	IVN, inwoners	In 2025 onderzoeken we de mogelijkheden van de aanleg van één of meer voorbeeldtuinen. Daarbij zoeken we bij voorkeur samenwerking met enkele inwoners.	Nieuw

42	Actie 'mijn groene plein'	Omvormen van 'versteende' pleintjes naar 'groene oases'. In Laarbeek liggen op diverse plekken pleintjes die grotendeels bestraat zijn. We bekijken de noodzaak daarvan en streven er naar om elk jaar één pleintje zo veel mogelijk te vergroenen en om te vormen tot een 'mini parkje'.	Meer groen en minder verharding in dorpen	Inwoners, werkvoorbereiders	In 2025 gaat onze Groencoach een inventarisatie doen die in beeld moet brengen welke pleintjes hier kansrijk voor zijn. Aan de hand daarvan wordt een startnotitie/projectplan opgesteld.	Nieuw

Categorie 3: Wat we op de langere termijn willen doen (na 2025):

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit
43	Vergroten van kennis over bodemvruchtbaarheid / vastlegging CO_2 in de bodem	Bodemvruchtbaarheid is een samenspel van vele factoren. Grofweg gaat het om een balans tussen biologie, chemie en structuur van de bodem. Elk van deze factoren heeft unieke kenmerken. Ze versterken elkaar maar tegelijkertijd bepaalt de zwakste schakel de kracht van het geheel. Het gehalte aan organische stof dat in de bodem aanwezig is, bepaalt in belangrijke mate de bodemvruchtbaarheid. We willen stimuleren dat de kennis over bodemvruchtbaarheid meer gedeeld wordt en dat het bewustzijn groeit. Dit zou moeten aanzetten tot individueel handelen van grondeigenaren.	Verduurzamen grondgebruik buitengebied	ZLTO, agrarische ondernemers	Conform planning nog niet opgepakt. Na een nadere afweging is de conclusie ook dat de beïnvloedingsmogelijkheden voor de gemeente hier dusdanig beperkt zijn, dat verdere inzet op dit actiepunt niet zinvol is. Voorgesteld wordt dit actiepunt te schrappen.	Schrappen
44	Voorwaarden stellen aan gebruik gemeentelijke pachtgronden	Onderzoek uitvoeren naar de mogelijkheden om voorwaarden te stellen aan het gebruik van gemeentelijke pachtgronden. Bijvoorbeeld door verbod op toepassing chemische middelen, verplichting bloemrijke randen, voorschrijven activiteiten die bodemvruchtbaarheid verhogen, maatregelen om water vast te houden. Bij het stellen van voorwaarden, hoort ook het bieden van zekerheid.	Verduurzamen grondgebruik buitengebied	ZLTO	Er heeft conform planning nog geen onderzoek plaatsgevonden. Mede door gebrek aan capaciteit bij grondzaken. Wel zijn enkele basisvoorwaarden gesteld in nieuwe pachtovereenkomsten (beperking gebruik chemische middelen, geen Round-Up, bloemrijke randen, e.d.).	Lagere prioriteit

Agenda 'Duurzaam Ondernemen'

Categorie 1: Wat we nu al doen en blijven doen:

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit
45	Innovatiehuis De Peel	Samenwerking met andere Peelgemeenten, het waterschap en het bedrijfsleven omtrent innovatie. Voorbeelden hiervan zijn duurzame productieprocessen, de boerderij van de toekomst en duurzame inzetbaarheid van personeel.	Samenwerking, Circulair ondernemen, Energiebesparing	Gemeenten Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Helmond, Someren. Waterschap Aa en Maas. VNO-NCW Brabant-Zeeland	Het Innovatiehuis is samen met InduSym (punt 51) bezig met onderzoek om materiaalstromen in de gemeente inzichtelijk te krijgen. Zo ontstaat uiteindelijk een goed beeld van welke afvalstromen er vrijkomen en welke bedrijven deze afvalstromen als grondstof kunnen gebruiken. In 2025 zal verder onderzocht worden welke rol de gemeente kan hebben bij het linken van deze materiaalstromen aan (duurzame) lokale bedrijven.	Doorlopend
46	Boer, Bier, Water	Samenwerking waarbij restwater van Bavaria hergebruikt wordt bij agrarische bedrijven voor irrigatie. Ook is er aandacht voor duurzaam en verantwoord agrarisch grondgebruik, zodat de bodem vitaal blijft en verdroging wordt tegengegaan. Daarnaast wordt innovatie gestimuleerd waarmee het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen kan worden verminderd.	Samenwerking, Circulair ondernemen	Swinckels Family Brewers, ZLTO, Waterschap Aa en Maas, Rabobank, Agrifirm en de Europese Unie	Het project draagt bij aan een goede relatie tussen gemeente en buitengebiedondernemers. Door aangehaakt te zijn houden we zicht op de waterketen in het buitengebied en de initiatieven van ondernemers. Inhoudelijk hebben we weinig betrokkenheid en zijn het vooral de andere partners die de kar trekken. Waar activiteiten van de partners bijdragen aan gemeentelijke doelstellingen, kunnen we op projectbasis financieel of anderszins ondersteunen.	Doorlopend
47	Inventariseren restwarmte en reststromen (biomassa)	Om de warmtevraag en het warmteaanbod in de gemeente te kunnen duiden in een transitievisie warmte, moeten reststromen van biomassa en restwarmte duidelijk in beeld zijn.	Circulair ondernemen, Energiebesparing	Samenwerking RES MRE, Parkmanagement, InduSym, ODZOB	Binnen onze regio is de coalitie Groen Gas actief. De coalitie brengt verschillende relevante aspecten van mestvergisting in kaart. Denk aan de energiepotentie, de beschikbaarheid, gezondheid en veiligheid, maatschappelijke aspecten, milieu aspecten, enz. Duidelijk moet worden hoe de gemeenten en hun partners gas verkregen uit vergisting van mest uit de veehouderij kunnen inzetten als duurzame warmtebron. De gemeente Laarbeek is niet actief in deze coalitie en mestvergisting is in Laarbeek ook niet aan de orde. Daarom kan deze actie voor Laarbeek als afgerond worden beschouwd.	Afgerond
48	InduSym	InduSym brengt bedrijven in contact die baat hebben bij elkaars reststromen. InduSym haalt informatie op over energie- en materiaalgebruik, waarna gekeken wordt hoe deze stromen circulair te maken zijn op een efficiënte en duurzame manier.	Samenwerking, Circulair ondernemen, Energiebesparing	InduSym, ondersteund door de gemeente, parkmanagement en Innovatiehuis De Peel	Indusym is samen met het Innovatiehuis De Peel (punt 48) bezig met onderzoek om materiaalstromen in de gemeente inzichtelijk te krijgen. Zo ontstaat uiteindelijk een goed beeld van welke afvalstromen er vrijkomen en welke bedrijven deze afvalstromen als grondstof kunnen gebruiken. In 2025 zal verder onderzocht worden welke rol de gemeente kan hebben bij het linken van deze materiaalstromen aan (duurzame) lokale bedrijven.	Doorlopend

49	Duurzaamheidsmarkt	Diverse verenigingen en bedrijven laten zien wat er zoal aan duurzame initiatieven bestaat. Daarnaast worden er activiteiten georganiseerd.	Samenwerking, Zichtbaarheid	Diverse verenigingen en bedrijven. SPDL, Energiehuis Helmond	In 2023 is er in de Week van de Duurzaamheid (begin oktober) een duurzaamheidsmarkt in het Openluchttheater in Mariahout georganiseerd waar ook diverse bedrijven vertegenwoordigd waren.	Afgerond

Categorie 2: Nieuwe activiteiten die we in 2025 opstarten:

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit

Categorie 3: Wat we op de langere termijn willen doen (na 2025):

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit
50	Aanhaken in communicatie bij ondernemers-platformen	Input en informatie geven tijdens samenkomsten van ondernemersplatformen over duurzame maatregelen voor bedrijven, in samenwerking met partners. Input leveren voor interne nieuwsbrieven en mailings.	Samenwerking, Zichtbaarheid	Stichting Parkmanagment Laarbeek, Innovatiehuis De Peel, Vier, Centramanagement, Ondernemersfonds, e.a.	Conform planning nog niet opgepakt. Gezien gebrek aan urgentie en capaciteit wordt voorgesteld deze activiteit te schrapen.	Schrappen
51	Lobbyen voor (financieel) interessante regelingen voor ondernemers omtrent duurzame maatregelen.	In proces ondersteunen van (collectieve) duurzame initiatieven, zoals inkoop zonnepanelen. Invloed uitoefenen op wet- en regelgeving waar mogelijk.	Samenwerking	Stichting Parkmanagement Laarbeek, ondernemersfonds Laarbeek, Zonnig Helmond de Peel B.V.	Conform planning nog niet opgepakt. Gezien gebrek aan urgentie en capaciteit wordt voorgesteld deze activiteit te schrapen.	Schrappen
52	Duurzame bedrijven in beeld	Er zijn diverse goede voorbeelden van duurzame bedrijven/boeren. Het is goed om deze voorbeelden 'in the picture' te zetten en te laten zien wat er zoal op het vlak van duurzaamheid gebeurt. Overzicht van duurzame bedrijven (wellicht in kaart) op de gemeentelijke website. Wat doen ze? Waar kun je duurzame producten vinden? Wie kan helpen met het verduurzamen van je huis? Promotie van deze tool.	Zichtbaarheid	Duurzame initiatieven, (agrarische) bedrijven, organisaties. Mooi Laarbeek Krant	Conform planning nog niet opgepakt. Gezien gebrek aan urgentie en capaciteit wordt voorgesteld deze activiteit te schrapen.	Schrappen

Agenda ‘Duurzaam Grondstoffengebruik’

Categorie 1: Wat we nu al doen en blijven doen:

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit
53	Zwerfvuilprogramma met o.a.vrijwilligers faciliteren	Vrijwilligers die zwerfvuil ruimen krijgen grijpstokken, zakken e.d.	Zwerfafval verminderen	Buurtconciërge, diverse (vrijwilligers)-organisaties	Dit jaar is er weer uitvoerig samengewerkt met Laarbeek Schoon De gemeente draagt zorg voor voldoende materialen en een bedankje voor de vrijwilligers. Daarnaast hebben de zwerfafvalvrijwillers eigen veiligheidshesjes ontvangen en extra communicatiemateriaal.	Doorlopend
54	Communicatie afvalscheiding	Laten uitvoeren van scheidingsanalyses van restafval in Laarbeek en resultaten laten zien aan inwoners als onderdeel van de voorlichtingscampagne.	Afval verminderen en scheiden	Blink	We communiceren uitvoerig over afval scheiden op de gemeentewebsite, themapagina in de MooiLaarbeek Krant en via items op sociale media. Hierbij vragen we ook aandacht voor lokale initiatieven als de repair cafés.	Doorlopend
55	Landelijke opschoondag	Meedoen aan landelijke opschoondag, waarin met groepen vrijwilligers zwerfvuil wordt opgeruimd langs de wegen.	Zwerfafval verminderen	Scouting, IVN, scholen	De Landelijke Opschoondag is weer georganiseerd in samenwerking met Laarbeek Schoon.	Doorlopend
56	Voorlichtings-campagne	Campagne met o.a. sociale media, krant, achterkant afvalkalender en een ‘voorbeeld-container’ waarop scheiding wordt weergegeven.	Afval verminderen en scheiden	Diverse media	We communiceren uitvoerig over afval scheiden op de gemeentewebsite, themapagina in de MooiLaarbeek Krant en via items op sociale media. Hierbij vragen we ook aandacht voor lokale initiatieven als de repair cafés.	Doorlopend
57	Blink	Afspraken met Blink maken over verduurzamen bedrijfsvoering (waterstofauto’s, nascheiding etc.).	Afval verminderen en scheiden, Afvalverwerking	Blink	Duurzaamheid blijft een belangrijk doel voor Blink. Echter heeft 2024 in het teken gestaan van de ontvlechting met PreZero. Hierbij is het doel geweest de service naar de inwoners doorlopend te laten zijn. Gemeente Laarbeek heeft dit zo goed als mogelijk gesteund. In 2025 wordt de GR nogmaals herzien om meer stappen te kunnen zetten naar samenwerking met andere gemeentes en duurzaamheid.	Lopend project
58	Renovatie milieustraat	De milieustraat in Lieshout wordt opnieuw ingericht.	Afval verminderen en scheiden	Blink	In 2024 zijn de laatste stappen gezet m.b.t. het beschikbaar stellen van krediet voor de renovatie van de milieustraat. In november heeft de gemeenteraad krediet beschikbaargesteld voor de renovatie van de milieustraat conform een modulair principe. De milieustraat wordt dankzij een half verhoogd modulair bordes niet alleen gebruiksvriendelijk, maar door de aanpasbaarheid ook toekomstbestendig.	Lopend project

59	Informatiecampagne tweedehands kopen en verkopen	Informatie over de manieren waarop spullen in Laarbeek een tweede leven krijgen, ism met organisaties die spullen inzamelen (kringloopwinkel, kledingbank…).	Hergebruik en reparatie	Maatschappelijke organisaties	In 2024 zijn we gestart met actief communiceren over manieren waarop spullen een tweede leven kunnen krijgen. Op de duurzaamheidpagina in de MooiLaarbeek krant is aandacht gevraagd voor de drie repair cafés die Laarbeek rijk is. Daarnaast is er een specifieke pagina op de gemeentesite gemaakt waar allerlei informatie te vinden is over deze repair cafés.	Doorlopend

Categorie 2: Nieuwe activiteiten die we in 2025 opstarten:

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit
60	Grip-wagen of alternatief	Kleine hoeveelheden (moet in een shopper passen) van diverse gratis afvalstromen + puin en hout gratis aanleveren op de milieustraat (bv op 1e woensdag van de maand).	Hogere service en minder dumping	Blink	In 2024 heeft Blink in samenwerking met de gemeenten Gemert-Bakel en Asten proefgedraaid met een GRIP-container. Aan de hand van een nog uit te voeren evaluatie zal in 2025 een concreet plan worden gemaakt voor de inzet een GRIP-wagen in Laarbeek.	Nieuw
61	Optimaliseren openbare afvalbakken	Pilot afvalbakken Mariahout	Afval verminderen en scheiden	Jeugdgemeenteraad en Zorg om het Dorp Mariahout	Tussen mei en september 2024 is een pilot doorlopen in Mariahout waarbij onderzocht is of het verminderen van het aantal openbare afvalbakken leidt tot meer bewustwording en daarmee minder afvaldumping en bijplaatsing. De pilot heeft uitgewezen dat het verminderen van het aantal afvalbakken huisvuildumpingen voorkomt. Het daarnaast strategisch inzetten van hondenpoepbakken voorkomt overlast. In 2025 wordt de optimalisatie van het aantal afvalbakken kern voor kern met passende participatie opgepakt.	Nieuw

Categorie 3: Wat we op de langere termijn willen doen (na 2025):

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit
62	Organiseren ‘plastic challenge’	Schrijven over de plastic challenge als ‘goed voornemen’. Het grote consumeren van kerst ligt weer achter ons: nu proberen om een tijdlang plastic te vermijden.	Plasticvrij	Diverse media	Conform planning nog niet opgepakt. Gezien gebrek aan urgentie en capaciteit wordt voorgesteld deze activiteit te schrapen.	Schrappen
63	Organiseren 100-100-100 actie	Landelijke campagne: 100 huishoudens 100 dagen 100% afvalvrij.	Afval verminderen en scheiden	Project 100-100-100	Conform planning nog niet opgepakt. Gezien gebrek aan urgentie en capaciteit wordt voorgesteld deze activiteit te schrapen.	Schrappen

Agenda 'Duurzame Energie'

Categorie 1: Wat we nu al doen en blijven doen:

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit
64	Deelname werkgroep warmte MRE	We nemen actief deel aan de werkgroep warmte van de MRE om bij te dragen aan de strategievorming in de regio. Daarnaast doen we kennis op over de lokale vormgeving van de warmtetransitie.	Lokale warmtetransitie, Regionale energiestrategie (RES)	MRE-structuur RES, werkgroep warmte RES, warmtetransitiemakers provincie	I.v.m. prioritering en een nog openstaande vacature zijn we niet meer vertegenwoordigd in de werkgroep warmte van de MRE. Daarom kan deze actie voor Laarbeek als afgerond worden beschouwd.	Afgerond
65	Opstellen en uitvoeren visie op grootschalige opwek duurzame energie	De visie schetst onder welke voorwaarden projectaanvragen voor het op grote schaal opwekken van duurzame energie in Laarbeek overwogen kan worden.	Lokale stroomtransitie	N.v.t.	De visie grootschalige opwek uit 2019 is geëvalueerd en als herziening is de Lokale Energie Strategie vastgesteld (okt. 2022). Er zijn vijf zonneparken onherroepelijk vergund en in bedrijf of in aanbouw. Alle bezwaar- en beroepsprocedues zijn afgerond.	Afgerond
66	Faciliteren kleinschalige opwek	Naast grootschalige opwek willen we ook voor individuele bedrijven en huishoudens de opwek van groene stroom stimuleren. Dit wordt meegenomen binnen de thema's duurzaam wonen en duurzaam ondernemen.	Lokale stroomtransitie	Inwoners en ondernemers	Het project De Groene Zone is succesvol afgerond. Op dit moment faciliteren we de kleinschalige opwek via zonnepanelen niet meer.	Afgerond
67	Beleidsharmonisatie de Peel	In overleg met de andere Peelgemeenten wordt gezocht naar harmonisatie van energiebeleid, met nadruk op landschappelijke voorwaarden.	Regionale energiestrategie (RES)	Peelgemeenten	De RES 1.0 is vastgesteld en binnen de Peel wordt de samenwerking meer vormgegeven, bijvoorbeeld door regulier Peeloverleg en door te verdelen wie aan welke coalities deelneemt voor de uitvoering van RES-projecten.	Doorlopend
68	Project Gulden Energie	Onderzoek naar de mogelijkheden van gebruik van restwarmte uit de RWZI van Aarle-Rixtel.	Lokale warmtetransitie	Waterschap, gemeente Helmond	Uit het haalbaarheidsonderzoek is gebleken dat de RWZI voldoende restwarmte heeft om een groot deel van de woningen van Aarle-Rixtel en een wijk in Helmond-Noord te verwarmen. Het ontwikkelonderzoek waarbij onder andere de technische en financiële haalbaarheid verder wordt onderzocht verkeert in een afrondende fase.	Lopend project
69	Begeleiden aanvragen grootschalige opwek	In de Visie op grootschalige opwek worden pilotprojecten voor zonne- en windparken toegestaan. Deze worden beoordeeld en begeleid bij de uitvoering, inclusief participatietraject met omwonenden / inwoners.	Lokale stroomtransitie	Initiatiefnemers, omwonenden	Inmiddels zijn vijf vergunningen voor zonneparken onherroepelijk. De nieuwe Lokale Energie Strategie staat onder strenge voorwaarden nieuwe aanvragen toe. Praktisch gezien zijn er echter voorlopig geen nieuwe aanvragen te verwachten vanwege de problemen met netcongestie en een ongunstige marktsituatie voor ontwikkelaars. Daarom kan deze actie voor Laarbeek als afgerond worden beschouwd.	Afgerond

70	Uitvoering RES	Implementatie van de energietransitie in Laarbeek op basis van de RES.	Lokale warmtetransitie, Lokale stroomtransitie, Regionale energiestrategie (RES)	21 MRE-gemeenten, Enexis, provincie	De uitvoering van de RES op lokaal niveau vindt plaats parallel aan het opstellen van de RES. In Laarbeek hebben we op alledrie de onderwerpen binnen de RES - energiebesparing, duurzame opwek elektriciteit en duurzame warmte - projecten lopen en/of afgerond.	Doorlopend, projectmatig op te pakken
71	Opstellen en vaststellen RES 2.0	We participeren in de totstandkoming van de RES 2.0.	Regionale energiestrategie (RES)	21 MRE-gemeenten, Enexis, provincie	We participeren in de RES door deelname aan het ambtelijk overleg energietransitie (ambtelijk) en het poho energietransitie (bestuurlijk). Binnen de Peel wordt samen opgetrokken met één gezamenlijke vertegenwoordiger in de stuurgroep (bestuurlijk) energietransitie en het programmateam energietransitie (ambtelijk).	Lopend project
72	Dorpsplan warmtetransitie Mariahout	Opstellen en uitvoeren van een dorpsplan voor de warmtetransitie in Mariahout.	Lokale warmtetransitie	bewoners(groepen), Woningcorporaties, Zorg om het Dorp, Buurkracht, Provincie	We nemen, samen met 9 andere gemeenten, deel aan Sociale Innovatie Energietransitie 2 (SIE2). Dat wordt geleid door de provincie en Buurkracht. In eerste instantie namen we deel met de kern Mariahout. De deelname is uitgbreid naar heel Laarbeek. We werken toe naar dorpsplannen voor al onze kernen.	Lopend project
73	Uitvoeringsplan energiebesparing	Opstellen en uitvoeren van een plan voor energiebesparing door inwoners en bedrijven.	Lokale warmtetransitie Lokale stroomtransitie	bewoners(groepen), Woningcorporaties, Dorpsraad	Er wordt geen apart uitvoeringsplan opgesteld maar er zijn verschillende energiebesparingsacties die van start gaan zoals: De Groene Zone Isoleren en het Nationaal Isolatieprogramma. Hiervoor zijn landelijke subsidies aangevraagd en toegekend.	Lopend project
74	Week van de duurzaamheid	Organiseren activiteiten rondom de verschillende duurzaamheidsthema's, o.a. voor kick-off plan energiearmoede en -besparing, en aandacht vragen voor Duurzaamheidsfonds.	Meerdere	Meerdere	In oktober 2023 hebben we een 'week van de duurzaamheid' georganiseerd met verschillende activiteiten over de verschillende duurzaamheidsthema's.	Afgerond
75	Omgevingsfonds Duurzaamheid	Begeleiden en beoordelen projecten die bekostigd worden uit het omgevingsfonds dat gekoppeld is aan de exploitatie van de zonneparken.	Lokale stroomtransitie	Bewoners(groepen), dorpsraden, IVN	Dit fonds is gestart in 2023. Er is een eerste aanvraag toegekend. Nu er meer zonneparken in bedrijf zijn/komen, zal het fonds ook actiever gevuld worden met afdrachten. Dat geeft meer financiële ruimte voor de ondersteuning van projecten. We gaan de mogelijkheden van het omgevingsfonds duurzaamheid actiever communiceren zodat mensen beter de weg weten te vinden. Ook onze groencoach vervult daarin een belangrijke rol.	Doorlopend
76	Project 'Toekomstbestendige woningen'	Onder dit project worden meerdere energiebesparingsacties gebundeld waaronder De Groene Zone Isoleren, het energieklusteam, voorlichting over energiebesparing, e.d. Doel van het project is om inwoners te stimuleren en te ontzorgen in het besparen van energie in de woning. Ook onze groencoach is aanwezig om uitleg te geven over het duurzaam inrichten van de tuin.	Lokale warmtetransitie, verhoging biodiversiteit	bewoners(groepen), Woningcorporaties, Dorpsraad	In november 2024 is het project 'Toekomstbestendige Woningen' van start gegaan met de eerste wijkactie in Lieshout en een energiebespaarcafé in Mariahout. Beide activiteiten waren goed bezocht. In 2025 wordt dit gecontinueerd naar andere dorpen en wijken.	Nieuw

77	Uitbreiding elektriciteitsnetwerk	Om de netcongestie op te lossen zijn de komende jaren forse investeringen in uitbreiding en verzwaring van het elektriciteitsnetwerk nodig. Hiervoor staan Enexis en Tennet primair aan de lat, maar de gemeente heeft een belangrijke faciliterende rol in ruimtelijke procedures én het vinden van de benodigde ruimte (bovengronds en ondergronds) in ons openbaar gebied. Waarschijnlijk speelt batterijopslag daar ook een rol bij.	Lokale warmtetransitie Lokale stroomtransitie	Enexis en Tennet, Provincie, exploitanten batterijopslag	Zowel met Tennet (hoogspanningsstation Aarle-Rixtel) als met Enexis (middenspanningstations bij onze dorpen) is het overleg opgestart en zijn de eerste principeverzoeken ingediend.	Nieuw

Categorie 2: Nieuwe activiteiten die we in 2025 opstarten:

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit
78	Dorpsplan warmtetransitie Aarle-Rixtel	Opstellen en uitvoeren van een dorpsplan voor de warmtetransitie in Aarle-Rixtel.	Lokale warmtetransitie	bewoners(groepen), Woningcorporaties, dorpsraad, projectteam Gulden Energie	Het dorpsplan voor Aarle-Rixtel wordt meegenomen in het programma SIE2.	Nieuw

Categorie 3: Wat we op de langere termijn willen doen (na 2025):

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit
79	Dorpsplan warmtetransitie Lieshout	Opstellen en uitvoeren van een dorpsplan voor de warmtetransitie in Lieshout.	Lokale warmtetransitie	bewoners(groepen), Woningcorporaties, dorpsraad	Conform planning nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit
80	Dorpsplan warmtetransitie Beek en Donk	Opstellen en uitvoeren van een dorpsplan voor de warmtetransitie in Beek en Donk.	Lokale warmtetransitie	bewoners(groepen), Woningcorporaties, dorpsraad	Conform planning nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit

Agenda ‘Duurzame Gemeentelijke Organisatie’

Categorie 1: Wat we nu al doen en blijven doen:

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit
81	Communicatie & PR	De gemeentelijke organisatie heeft een voorbeeldfunctie als het gaat om de verduurzamingsopgave. Iedereen zal hierin zijn steentje moeten bijdragen. Om haar inwoners te motiveren, zal de gemeente zelf ook actie moeten ondernemen.	Voorbeeldfunctie	Diverse media	Periodiek communiceert de gemeente actief over duurzaamheidsonderwerpen of haar eigen duurzame gedrag. Dit gebeurt via social media, onze website en via de MooiLaarbeekkrant (zowel digitaal als op papier). In de MooiLaarbeekkrant verschijnen jaalijkst enkele themapagina's onder het motto 'Laarbeek schittert duurzaam'. We continueren deze communicatievormen ook in 2025.	Doorlopend
82	Uitvoeren maatregelen energiescans via MJOP	In het Meerjaren Onderhouds Plan (MJOP) wordt een route uitgestippeld waarin duidelijk wordt wanneer welke gebouwen zoveel mogelijk zijn verduurzaamd, welke acties daarvoor moeten worden genomen en hoeveel dit zal kosten. Bij uitvoering ook zichtbaar maken voor inwoners.	Vastgoed, Voorbeeldfunctie	Beheerders, aannemers	Het uitvoeringsprogramma van de vastgestelde Routekaart (februari 2023) verduurzaming van ons maatschappelijk vastgoed is in volle gang. Dit doen we in samenwerking met het Ontzorgingsloket van de Provincie. Het eerste project (gemeentehuis Laarbeek) is inmiddels afgerond en succesvol verlopen. Projecten 2,3 en 4, (Sportpark De Hut, Sporthal den Ekker en OBS ’t Klokhuis) zijn inmiddels aanbesteed en in opdracht gegeven. Uitvoering van deze verduurzamingswerken zal dit jaar plaatsvinden. Ook is er versneld begonnen met het aanbrengen van LED-verlichting bij de gymzalen, sporthallen, brandweerkazernes, brede scholen en de kleedaccommodaties van de sportparken. Met deze werkwijze komen meerdere panden (versneld) al voor het jaar 2030 aan de beurt om de eerste “verduurzamingsslag” te maken.	Lopend project
83	Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI)	De gemeente stelt hierin doelstellingen die verder gaan dan het toepassen van de minimumeisen. Drie focuspunten hierin: CO_2 reductie, milieuvriendelijk materiaalgebruik en afvalloze organisatie.	Inkoop	BIZOB, PIANOo, leveranciers	De opvolger van MVI is Maatschappelijk Verantwoord Opdracht geven en Inkopen (MVOI). De gemeente Laarbeek heeft geen MVOI-actieplan gemaakt, wat niet wil zeggen dat we niet proberen zo duurzaam mogelijk opdracht te geven en in te kopen. In 2024 heeft nog geen herziening van het inkoopbeleid plaatsgevonden.	Lopend project
84	Duurzame mobiliteit belonen	Belonen van werknemers die duurzaam reizen, bijv. door vergoeden van OV / fiets.	Mobiliteit	Medewerkers	Hierbij wordt aangesloten op de CAO Gemeenten. Daarnaast hebben we een elektrische auto en dienstfietsen beschikbaar voor 'duurzamere' dienstreizen.	Doorlopend
85	Duurzaam gedrag stimuleren	Acties rondom bijv. printgedrag, koffiebekertjes, plastic gebruik, lichten uitdoen, computer niet op standby en dergelijke voor duurzamer werkgedrag.	Werkgedrag	Medewerkers	De afgelopen jaren zijn hier flinke stappen in gezet. We werken zoveel mogelijk digitaal, koffiebekertjes zijn vervangen door mokken en verlichting werkt veelal op bewegingsmelders.	Doorlopend

Categorie 2: Nieuwe activiteiten die we in 2025 opstarten:

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit
86	Werksessies duurzaam inkopen	Drie werksessies waarin de voortgang van de inkoopdoelstellingen worden besproken. Enerzijds met als doel om de voortgang te bewaken, anderzijds met het doel om blijvende aandacht voor dit doel te vragen in de organisatie.	Inkoop	Onder verantwoordelijkheid van gemeentelijk projectleider MVI	Conform planning nog niet opgepakt. Gezien gebrek aan urgentie en capaciteit wordt voorgesteld deze activiteit te schrapen.	Schrappen

Categorie 3: Wat we op de langere termijn willen doen (na 2025):

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit